

Biologie kura domácího s důrazem na prostorovou a behaviorální ekologii

- Kur domácí (*Gallus gallus domesticus*):
- Vyšlechtěn převážně z kura bankivského (*Gallus gallus*).
- **Adaptován na terestrické prostředí** patřičná behaviorální přizpůsobení: potravu hledá hrabáním, popelení jako obrana proti parazitům, nocuje vysoko ve větvích, hnízdí velmi skrytě.
- K vykonávání těchto vzorců chování mají ptáci silnou potřebu
- **sofistikovaná socialita**. V malých hejnech s jedním kohoutem a hierarchickou strukturou, individuální rozpoznávání

Domestikace

- **Jak dalece jsou slepice domestikovány?**
- **Domestikace je sběrný pojem** zahrnující zcela odlišné jevy související s činností člověka. Např. pes a kočka versus dobytek.
- Kur domácí byl šlechtěn do řady odrůd. Selektce se ale zaměřovala na **znaky související s produktivitou,**
- **repertoár chování byl změněn dosti málo** (nižší agresivita a plachost).

Problémy s chovem v zajetí hlavně klece vs. haly:

- Výrazným stresorem je **nemožnost realizace přirozených behaviorálních vzorců** – hrabání, popelení, hřadování vysoko nad zemí, skryté hnízdění.
- Ke všem těmto činnostem mají slepice **silnou vrozenou motivaci** a jejich vykonávání často preferují před potravou (Cooper and Albentosa 2003; Weeks and Nicol 2006)
- Klece nutí slepice k násilné tvorbě skupin, bez možnosti se vyhnout konfliktu a agresivním jedincům
- V halách dochází k nepřirozené tvorbě anonymních hejn, což je výhoda = **sociální tolerance**. (D'Eath and Keeling 2003; Widowski et al. 2016)

Hygiena a zdravotní ne/závadnost :

- Vejce z halových chovů vykazují vyšší počty bakterií na skořápkách, ale nemají průkazně vyšší kontaminaci obsahu (Tůmová et al. 2010; Jones et al. 2012)
- Je velký rozdíl v typu bakterií: bakteriální populace z klecových vajec (i prostředí) mají vyšší proporce potenciálních patogenů (Neira et al. 2017, Van Hoorebeke et al. 2011)

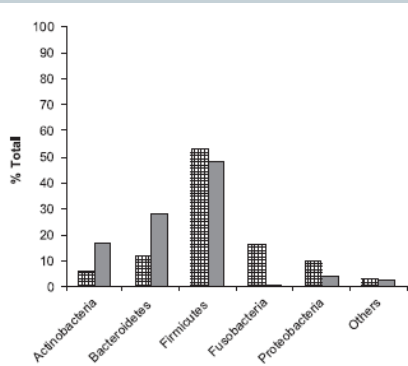

Fig. 2. Major phyla (> 1%) found on egg surface (■ from cage system and ▨ from free range system).

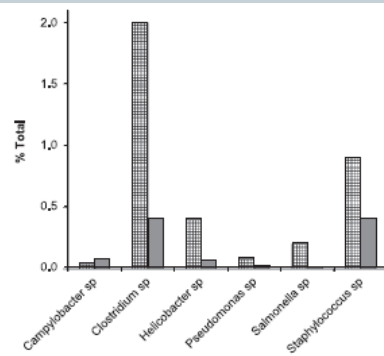

Fig. 4. Genus of main potential pathogens on egg surface (■ from cage system and ▨ from free range system).

Hygiena a zdravotní ne/závadnost :

- Obecně intenzivní chovy vykazují daleko **vyšší incidenci bakterií rezistentních na antibiotika** (Alvarez-Fernández et al. 2012), což představuje závažné zdravotní riziko i pro lidi .

Mortalita:

- Robustních srovnávacích studií je málo
- Některé naznačují srovnatelnou mortalitu, jiné vyšší mortalitu u halových chovů, jiné u klecových (Blokhuis et al. 2007, Stadig et al. 2015, Aerni et al. 2005, Weeks et al. 2016).
- U halových údajů je větší rozptyl dat, patrně způsobený jednorázovými katastrofálními událostmi.
- Nejdůležitějším parametrem se tedy jeví zkušenost chovatele (Stadig et al. 2015)

Fyzické zdraví:

- Každý způsob má svá specifika
- Osteoporóza je silnější v klecových chovech (nedostatek pohybu). Následná zranění dosahují alarmující incidence ve všech typech chovů, častější v halách.
- Parazitární nákazy jsou srovnatelné, závisí spíše na typu parazita (např. všenek se snáze zbaví slepice na podestýlce, (Martin and Mullens 2012).
- Poškození prstů a hyperkeratizace je častější v klecových chovech, zatímco dermatitida je asi častější v halových chovech, patrně kvůli styku nohy s podestýlkou (Lay et al. 2011).

Fyzické zdraví:

- Každý způsob má svá specifika
- Bakteriální infekce jsou (asi) častější v halových chovech, virové v klecových (Fossum et al. 2009; Kaufmann-Bart and Hoop 2009) (pokles incidence Slamonely ve Švýcarsku)
- Epidemiologická data nenaznačují, že by klecové chovy byly bezpečnější z hlediska ptačí chřipky (Thomas et al. 2005). (Naopak, hlavním důvodem roznosu se jeví lidské aktivity a manipulace s drůbeží a jejími produkty)

Suma sumárum:

- Každý způsob má svá specifika
- Z hlediska zdravotní závadnosti a nemocí se nedá říci, že by podestýlkové chovy byly rizikovější
- Z hlediska etologických potřeb ptáků jsou naopak klecové chovy zdaleka nejhorší.